

Sygn. akt IV U 521/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu

w składzie: Przewodniczący: SSR Maja Zielińska

Protokolant: st. sekr. sąd. Wiesława Ratajczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 roku

sprawy z odwołania Domu Pomocy Społecznej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o zasiłek pogrzebowy

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 11 sierpnia 2015 roku nr (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznaje Domowi Pomocy Społecznej w B. kwotę 130 zł (sto trzydzieści złotych), jako różnicę między przyznaną a należną kwotą zasiłku pogrzebowego.

IV U 521/15

UZASADNIENIE

Dom Pomocy Społecznej w B. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., odmawiającej przyznania zasiłku pogrzebowego po zmarłym podopiecznym H. S., na kwotę powyżej 3.869 złotych, podnosząc, że powinien otrzymać zwrot kosztów pogrzebu na kwotę 3.999 złotych, którą udokumentował załączonymi rachunkami. Wskazał, że zakwestionowana kwota 130 złotych stanowi koszt opłaty eksploatacyjnej, pobranej przez administratora cmentarza komunalnego. Odwołujący nie miał możliwości uniknięcia tej opłaty.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania, wskazując, że nie uwzględnił kwoty 130 złotych z tytułu opłaty eksploatacyjnej za wodę, wywóz i unieszkodliwianie odpadów, gdyż nie stanowi ona kosztów ceremonii pogrzebowej, ale odnosi się do okresu po pogrzebie.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony H. S. zmarł w dniu 26 lipca 2015 roku.

Dom Pomocy Społecznej w B. poniósł koszty pogrzebu w łącznej kwocie 3.999 złotych, w tym 130 złotych z tytułu opłaty administracyjnej.

(bezsporne)

Opłata administracyjna została ustanowiona na mocy Uchwały Rady Miejskiej w B., a przeznaczona jest na pokrycie kosztów wywozu, unieszkodliwiania odpadów pochodzących z grobów oraz zaopatrzenia cmentarza w wodę do mycia grobów i podlewania zieleni. Opłata pobierana jest za każdą osobę pochowaną na cmentarzu, zatem nie ma możliwości dokonania pochówku bez wniesienia tejże opłaty. Opłata obejmuje z góry okres 20 lat.

(dowód: pismo k. 17, uchwała z uzasadnieniem k. 18-22)

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie pozostawał między stronami bezsporny. Spór sprowadzał się do ustalenia, czy koszt pogrzebu w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2004 r., Nr 39, Poz. 353 ze zm.; dalej ustawa o FUS) stanowi także zakwestionowany koszt opłaty administracyjnej oraz, czy zasadna była odmowa wypłacenia przez ZUS kwoty tych kosztów.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie niniejszej materiał dowodowy jednoznacznie przesądza o tym, iż odwołanie skarżącego zasługuje w pełni na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. w Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm. - zwanej dalej „ustawą”) zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci: 1) ubezpieczonego, 2) osoby pobierającej emeryturę lub rentę, 3) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania, a także 4) członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu (art. 78 ust. 1 ustawy). W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż wymieniona w art. 77 ust. 1 pkt 4, pracodawcę, dom pomocy społecznej, gminę, powiat, osobę prawną kościoła lub związku wyznaniowego, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie wyższej jednak niż określona w art. 80, tj. niż kwota 4.000 zł (art. 79 ust. 1 ustawy).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy - po pierwsze, nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż wnioskodawca, nie będąc członkiem rodziny, w rozumieniu art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy o FUS, wszystkie zgłoszone przez siebie wydatki związane z pogrzebem zmarłego odpowiednio udokumentował, przedkładając stosowne dokumenty zapłaty. Natomiast łączna kwota poniesionych przez skarżącego wydatków tytułem pogrzebu mieściła się także w ustawowej kwocie 4.000 złotych zasiłku pogrzebowego.

Po drugie, przepisy dotyczące zasad wypłaty zasiłku pogrzebowego w żaden sposób nie limitują wysokości kwot, jakie mogą być ponoszone z tytułu różnych kosztów związanych z pogrzebem. Nie różnicują także w tym zakresie w jakikolwiek sposób pozycji osób ubiegających się o wypłatę zasiłku pogrzebowego. Jediną odmiennością jest to, iż członkowie rodziny w rozumieniu ustawy o FUS otrzymują zasiłek pogrzebowy w ustalonej wysokości bez konieczności udokumentowania całej sumy poniesionych kosztów, a inne osoby w rozumieniu art. 79 ust 1 ustawy o FUS tylko w wysokości kosztów udokumentowanych.

Ustawa nie precyzuje, co należy rozumieć przez koszty pogrzebu. W rozważaniach można uwzględnić dorobek orzecznictwa i doktryny odnoszący się do art. 446 § 1 k.c. Zgodnie z cytowanym przepisem, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Koszty pogrzebu obejmują wydatki odpowiadające zwyczajom panującym w środowisku, do którego zmarły należał. Do wydatków tych zalicza się: koszty przewiezienia zwłok do miejsca ich pochowania, nabycia i urządzenia grobu, wystawienia nagrobka odpowiadającego zwyczajom środowiska (za: G. Bieniek, Komentarz..., s. 446, uwaga trzecia komentarza do art. 446 k.c.). Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 7 marca 1969 r., II PR 641/68 (OSNCAPiUS 1970, nr 2, poz. 33), do kosztów pogrzebu można zaliczyć m.in. umiarkowany wydatek poniesiony na zakup niezbędnej odzieży żałobnej, której noszenie zarówno w czasie pogrzebu, jak i przez dłuższy czas po zgonie osoby bliskiej jest zwyczajowo przyjęte w wielu środowiskach w naszym społeczeństwie. Z kolei w wyroku SN z dnia 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81 (Lex nr 8388) stwierdzono, że obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 k.c. obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio z pogrzebem związanych (przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu itp.), jak również zwrot wydatków odpowiadających zwyczajom danego środowiska. Do tych wydatków zalicza się koszt postawienia nagrobka (w granicach kosztów przeciętnych, jeżeli nawet koszty rzeczywiste były znacznie wyższe), wydatki na wieńce, kwiaty, zakup odzieży żałobnej, poczęstunek osób biorących udział w pogrzebie, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego przypadku.

Cywilistyczna wykładnia pojęcia kosztów pogrzebu wydaje się zbyt szeroka dla potrzeb stosowania regulacji art. 78 i 79 ustawy o FUS. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego, służące łagodzeniu skutków określonego ryzyka, nie mają charakteru odszkodowawczego. W ramach wydatków rekompensowanych zasiłkiem pogrzebowym na plan pierwszy wysuwają się zatem koszty ściśle związane z pochówkiem (trumna, tzw. asysta, wieńce). (por. Marcin Bartnicki, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyd. ABC).

W odniesieniu do argumentacji ZUS, iż koszt opłaty administracyjnej nie zalicza się do kosztów pogrzebu, należy uznać, że w myśl przepisów art. 78 i 79 ustawy zasadnicze znaczenie ma problem związku funkcjonalnego danej opłaty z pogrzebem. Nie może budzić wątpliwości, że pokrycie kosztów należnych na mocy uchwały, regulującej obligatoryjne opłaty na rzecz zarządcy cmentarza, w takim związku pozostaje. Gdyby rzeczona opłata nie została uiszczona, do pochówku nie mogłoby dojść. Jest to sytuacja analogiczna do uiszczenia opłaty za korzystanie z miejsca pochówku, która także dotyczy okresu 20 lat, a której przecież ZUS słusznie nie kwestionuje. Poniesienie spornej kwoty opłaty był to zatem wydatek konieczny, w odróżnieniu od innych wydatków, np. na wieniec, nekrolog, ofiara na potrzeby Kościoła, także uznanych przez ZUS, bez których teoretycznie pogrzeb mógłby się odbyć.

Z tych względów Sąd uznał, że prawidłowa wykładnia przepisu art. 78 ustawy nakazuje uznać za koszt pogrzebu także koszty opłaty administracyjnej, mimo iż jest ona przeznaczona, jako forma ryczałtu, na późniejsze, wieloletnie utrzymanie miejsca pochówku.

Wobec powyższego, zgodnie z art. 477¹⁴ §2 k.p.c. oraz art. 79 i 80 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając wnioskodawcy kwotę 130 złotych, jako różnicę między świadczeniem przyznanym, a należnym.